

ԵՐԿՈՒՇԱՔԹԻ, 28 ՓԵՏՐՈՒՄ, 2022

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՊՈԹՔ

(միասնաբար արտասանուած)

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս, Կուր ինձ իմաստութիւն վբարիս խորհել եւ խօսել եւ գործել առաջի քո յամենայն ժամ. ի չար խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց փրկեա վիս. եւ ողորմեա քո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս: Ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ 73

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Իրաւ որ Աստուած բարի է իր ժողովուրդին հանդէպ, անոնք՝ որոնք սրտով մաքուր են: Ես գրեթէ կորսնցուցած էի հաւատքս, սխալ քայլի դիմելու վրայ էի. որովհետեւ նախանձեցայ անօրէններուն, երբոր տեսայ ամբարիշտներուն յաջողութիւնը: Որովհետեւ անոնք ցաւ չեն տեսներ, նոյնիսկ մահուան ժամանակ: Նեղութիւն չունին ուրիշներուն պէս: Անոնց աչքը չարիքէն չի կշտանար, անոնց միտքը ամբարիշտ խորհուրդներով կը յորդի: Ծաղրանքով ու չարութեամբ կը խօսին, անոնք կ'ըսեն. «Աստուած ինչպէս պիտի գիտնայ մեր ըրածը»: Ահա նոյն այս ամբարիշտները յաջողութիւն կը գտնեն եւ կը բազմացնեն իրենց հարստութիւնը: Ուրեմն զո՞րք տես ես իմ սիրտս մաքուր պահեցի, եւ ձեռքերս մեղքի մէջ չթաթախեցի: Այս մասին շատ մտածեցի եւ փորձեցի հասկնալ, բայց ինձի դժուար թուեցաւ: Հասկցայ միայն այն արեւն, երբ Աստուծոյ սրբարանը մտայ, եւ իմացայ ամբարիշտներուն վերապահուած վախճանը: Երբ հոգիս դառնացած էր եւ սիրտս խոցուած, յիմարացեր էի, անասունի պէս, եւ չհասկցայ որ դուն հետս ես: Քու խորհուրդներովդ վիս կ'առաջնորդես, եւ ապա փառքով պիտի ընդունիս վիս: Երկինքի մէջ ո՞վ ունիմ քեզմէ վար, երկրի վրայ ալ քեզմէ վար մէկը չեմ ուզեր:

ՇԱՐԱԿԱՆ ԱՊՈԹՔ

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:
Ամենատարբ Երրորդութիւն, տուր աշխարհիս խաղաղութիւն:
Եւ Հիւանդաց բժշկութիւն, ննջեցերոց արքայութիւն:
Արի Աստուած Հարցն մերոց, որ ապաւննես նեղերոց:
Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Յիսուս Փրկիչ մեզ ողորմեա:

Պահապան ամենայնի Քրիստոս,
աջ քո հովանի լիցի ի վերայ իմ՝ ի տուէ եւ ի գիշերի,
ի նստիլ ի տան, ի գնալ ի ցանապարհ,
ի ննջել եւ ի յառնել, զի մի երբեք սասանեցայց.
եւ ողորմեա՛ քո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐՈՒ 24:23-34:

Մինչևի հիմա ըսուած խօսքերը, որպէս իմասարուն խօսքեր, յարուկ են իմասարուններուն, որոնք վերնագրուած էին որպէս երեսուն իմասարուն խօսքեր, եւ ոչ թէ անմիարներուն: Կը նշանակէ, այն մարդը, որուն միպըը ասարուածային իմասարութեամբ կ'առաջնորդուի, այդպիսիին համար են այս խօսքերը, որպէսզի անով իմասարունը իր ճամբան շրկէ եւ ըստ այնմ ապրի իր կեանքը այդ խօսքերուն համաձայն:

Կրկնութեան գնով, անգամ մը եւս կը յիշեցնէ. «Դարասարանի մէջ աչառութիւն ընելը աղէկ չէ», այս պարագային ոչ միայն մեր իմացած դարասարանի մասին է խօսքը, այլ՝ ընդհանրապէս մեր ամենօրեայ կեանքին մէջ: Աչառութիւն ինչ-ինչ հաշիւներէ թելադրուած: Հերեւաբար քուեալ դարադրութիւնն ալ քեզի կ'ունենայ ըստ կարծիքի եւ ոչ թէ ճշմարտութեան վրայ հիմնուած: Ահա թէ ինչու, Առակաց գիրքի ճամբով, Տէրը՝ Ասարուած կը զգուշացնէ, որովհետեւ Ինք այդպիսին է՝ անաչառ: Ինչպէս նախորդող առակներու կամ խրատներու պարագային, այսպէղ եւս, պարզապէս չըսեր, որ Դարասարանի մէջ աչառութիւն ընելը աղէկ չէ, այլ նաեւ հերեւանքները կը ներկայացնէ, թէ ինչ կրնայ ըլլալ հերեւանքը այդպիսիին կամ այդպիսիներուն: «Ով որ ամբարիշտի կըսէ՝ Դուն արդար ես: Ազգերը անոր անէծք պիտի փան, ու ժողովուրդները զանկա պիտի անարգեն» 24 հմբ: Այսօրուան ապրուած մեր ժամանակահատուածը, ուր արդարները, կամ յանուն արդարութեան, մարդիկ կը բանարկուին, կը հալածուին, նոյնիսկ կը սպաննուին, իսկ անոնք՝ ամբարիշտը, անօրէնը որպէս արդար ազատ ու անկախ կը շրջագայի: Մա չի՛ յիշեցնէր Ասարուածաշունչի այն խօսքը, որ Եսայի մարգարէի ճամբով Տէրը կըսէ. «Կայ անոնց, որոնք չարին բարի կըսեն ու բարիին՝ չար: Որոնք խաւարը՝ լոյսի փեղ ու լոյսը խաւարի փեղ կը դնեն» 5:20: Ահա այդ յիշեցումն է նաեւ այսպէղ, որ անէծքի արժանի կըլլայ այդպիսին: Իսկ ասոր հակառակ, եթէ յանդիմանէ, եւ ոչ թէ արդարացնէ, այն արեւն բերկրանք եւ առատ օրհնութիւն պիտի գայ, ոչ թէ միայն անձին, այլ անձին ճամբով ամբողջ ազգին, ժողովուրդին:

Հերաքրքրական արտայայտութիւն մըն է 26 հմբը, քիչ մըն ալ կրնայ գայթակղեցուցիչ ըլլալ, եթէ երբեք ճիշդ ձեւով չհասկնանք: «Շիտակ պարասխան քուողը՝ շրթունքներ կը համբուրէ»: Արտայայտութեան ձեւ մըն է: Ի վերջոյ, շրթները իրենք են որեւէ հարցի պարասխան քուողը: Մանաւանդ երբ այդ պարասխանը շիտակ ու արդար պարասխան է, ապա այդ շրթները արժանի են գնահատանքի, սիրոյ համբուրի: Հերաքրքրական է, որ կարգ մը ժողովուրդներ ունին իրենց յարուկ սովորութիւն մը, ուր լիիրա բարեկամը այն է երբ արդար պարասխաններ կու փայ եւ այդպիսին արժանի է այդ սիրոյ համբուրին: Որովհետեւ ճշմարիտ բարեկամութիւնն ալ հասարարուած է եւ կամ հասարարուիած պէտք է ըլլայ այդ ճշմարտութեան վրայ:

Գեղեցիկ արտայայտութիւն է եւ առաւել յիշեցում 27 հմբը, երբ կըսէ. «Դուրսի գործը կանոնաւորէ, եւ զանկա քու արփոյ մէջ՝ կարգի դիր, ու քունդ ետքը շինէ»: Կը նշանակէ, որեւէ մէկ աշխատանքէ առաջ պարասարութեան առիթ պէտք է ունենալ, կանոնաւորելու, կարգ ու կանոն ունենալու եւ անոր հետեւելու, որպէսզի յետոյ երբ քունդ շինելու ըլլանք կարենանք ոչ թէ միայն շինել, այլ նաեւ աւարփին հասցնել: Ինչպէս օրինակ, երբ կ'ուզենք բան մը ցանել, նախ արարը կը պարասարուի, հողը կը հերկուի, եւ ապա սերմերը կը նետուին կամ կը ցանուին: Այս պարագային աշխատանքէն անդին եթէ փորձենք այս հարուածին մէջ նաեւ հոգեւոր բաժինը փեսնելու, ապա մեզ կը յիշեցնէ Քրիստոսի այն խօսքը երբ կըսէ. «Տուն շինելէ առաջ նստիր եւ հաշիւներդ փես, պարերագմի երթալէ առաջ նստիր եւ հաշիւդ ըրէ»:

28-29 համարները յիշեցումն են Տասնարանեայ պարուիրաններուն 9րդ պարուիրանին, սակայն այսպէղ քիչ մըն ալ ադին գացած: «Քու դրացիիդ դէմ գուր փեղ վկայութիւն մի ըներ, եւ քու շրթունքներովդ մի խաբեր: Մի ըսեր՝ Անկա ինձի ինչպէս որ ըրաւ, եւ ալ անոր այնպէս պիտի ընեմ, այն մարդուն իր գործին համեմատ հարուցում պիտի ընեմ»: Այլ խօսքով, չարին դէմ չարով յաղթելու փորձեր: Մինչ Պօղոս Առաքեալ կըսէ. «Բարիով յաղթէ չարին»: Յաճախ այս արտայայտութիւնն ալ չենք կրնար հասկնալ, թէ ինչ կը նշանակէ բարիով յաղթել չարին: Երբ առիթով մը մեծահարուստ երիտասարդը եկաւ եւ ըսաւ Քրիստոսի, «Բարի Վարդապետ, ինչ ընեմ յախրենական կեանքը ժառանգելու համար»: Նախ Քրիստոս հարց քուաւ, ըսելով. թէ «ինչո՞ր գիս բարի կ'անուանես, որովհետեւ միայն Ասարուած բարի է»: Ուրեմն կը նշանակէ, բարիով յաղթել չարին, Ասարուծով յաղթելու, այլ խօսքով Արդար դարասարին յանձնեմ մեր դարը: Որովհետեւ մեր մարդկային փկարութեամբ յաճախ արդարօրէն չենք կրնար հարուցանել, մի գուցէ քիչ, մի գուցէ չափից աւել: Ահա թէ ինչու Տէրը կը յիշեցնէ, ըսելով. «Իմն է դարասարանը»: Երկրորդ, ճիշդ է, իբրեւ մարդ, յաճախ կը նեղուինք, երբ մարդիկ մեզ ցուցնեն, նեղեն, հալածեն, որուն դիմաց իբրեւ վրէժխնդրութիւն կ'ուզենք հարուցել փոխադարձ: Բայց երբ մեր միպըը գայ այն ճշմարիտ խօսքը մեր վարդապետին՝ Յիսուս Քրիստոսին, որ կըսէ. «Մարդիկ ինչ որ ձեզի կընեն, ինձի ըրած կըլլան», ուրեմն եթէ չարիք ըրին, Քրիստոսի ըրած եղան, եթէ բարիք ըրին՝ Քրիստոսի ըրած եղան, ուստի հարուցումն ալ Քրիստոս Ինք կընէ արդարօրէն:

30-34 համարները այնքան գեղեցիկ ու պարզ կը ներկայացնեն վիճակը իմասարուն մարդուն ու ծոյլ մարդուն: Իմասարուն մարդը նոյնիսկ սորվելիք ունի ծոյլ մարդէն, երբ կը փեսնէ, թէ ինչպէս ծոյլին արփին մէջ ու պակասամիտ մարդուն այգիին մէջ փուշեր ու փարասկներ բուսեր են, ու անոր քարէ պարը փլած է: Անշուշտ թէ այդ փուշն ու փարասկը մարդը ինք չցանեց, անոնք իրենք կ'ելլեն, իսկ պարն ալ ինք դիտմամբ չփլեմ: Հարցը,

սակայն, ծոյլին ու պակասամիտին անտարբեր ու անհոգ ըլլալն է, որ այդ բոլորը կը պատահին, եթէ երբեք աշխատասէր է, աշխատանքը սիրող, ապա յանձն կ'առնէ այդ փուշերը ոչ թէ միայն դուրս հանելու, այլ մնայուն մաքուր պահելու արարը կամ այգին, որպէսզի այս կամ այն ձեռով փուշ կամ փայտակ չբուսնի, ու պարն ալ կանգուն մնայ: Ահա թէ ինչ կը սորվի իմաստուն մարդը, նոյնիսկ ծոյլէն ու պակասամիտէն, որպէսզի ինք եւս այդպիսի սխալի մէջ չգտնուի: Որովհետեւ հարցը ոչ թէ միայն արտին կամ այգիին մէջ փուշ եւ փայտակ ըլլալն է, ապա քիչ մը քննանամ, քիչ մը նիրհեմ, ձեռք ձեռքի վրայ դնեմ նիրհելու համար: Հարցը այն չէ, որ ջնանայ, որովհետեւ վերջ ի վերջոյ բոլորս ալ այս կամ այն ձեռով քննալու կարիք ունինք, որպէսզի կ'ազդուրուինք աշխուժանանք եր վերսկսելու համար աշխատանքի: Այսպէս ըսուածը այդ անտարբերութիւնն է, անհոգութիւնն է պարտականութեան նկատմամբ: «Ինձի ինչ»ի, «Իմ գործս չէ»ի: Եթէ այս վերջին հատուածը առնենք հոգեւոր իմաստով, ապա կ'ունենանք հետեւեալ պատկերը, երբ այս անգամ մեր հոգիները իբրեւ արտ կամ այգի, երբ այդ հոգիին նկատմամբ անտարբեր ենք, ապա այնպէս փուշ ու փայտակ կրնայ փուսնիլ ու մեր հոգիի պարկը փլած ըլլալ, ահա այն ատեն աղքատութիւնը ճամբորդի մը պէս պիտի գայ, այսինքն՝ անակնկալ ձեռով, եւ կարօտութիւնդ՝ սպառագինուած մարդու պէս: Ուրեմն, խնդրենք Աստուծոյ իմաստութիւնը, որպէսզի մեր կեանքը մարմնաւոր եւ հոգեւոր որ այնպէս ջրուսնին փուշ եւ փայտակ, այլ այդ իմաստութեամբ կարենանք Մուրբ Հոգիին պարուղները փալու: